

Motionssvar

Proposition 1

SFS

Frekvent använda förkortningar

AI	Artificiell intelligens
CSN	Centrala studiestödsnämnden
ESU	European Students Union
Plint	Plattform för internationalisering
SFS	Sveriges förenade studentkårer
SUHF	Sveriges universitet- och högskoleförbund
SULF	Sveriges universitetslärare och forskare
UKÄ	Universitetskanslersämbetet

Förtydligande av förbrukade CSN-veckor

Detta är ett förtydligande av en mening för att visa på att man ska få tillbaka sina förbrukade veckor ifall de är återbetalda, se SFS föreslagna åsiktsprogram 4.3 Studiemedelssystem "Studiemedelssystemet ska vara ett dynamiskt system där en student som har betalat tillbaka ett visst antal veckor på sitt studielån återigen kan bruka dessa för finansiering av studier."

Förslag

att under studentens ekonomiska situation ändra meningen från "Det går bland annat inte att få tillbaka förbrukade veckor" till "Det går bland annat inte att få tillbaka återbetalda förbrukade veckor".

Motionär

Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med föreslagna ändringar i de tre motionerna "Förtydligande av förbrukade CSN-veckor", "Förtydliga separation av bidrag och lån" och "Förtydligande om CSN-räntan". Skulle samtliga motioner bifallas såsom de är skrivna blir det dessvärre en konstig formulering som följer: "Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån så att de förbrukas var för sig eller hur fribeloppet är utformat eller höjd studielånsränta". Styrelsen upplever meningen som för lång och uppradande. Därav föreslår styrelsen ett jämkningsyrkande av språklig karaktär som beaktar de tre förslagen.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen till förmån för styrelsens jämkningsyrkande: Studentens ekonomiska situation.

Förtydliga separation av bidrag och lån

Brödtexten i den ettåriga frågan om studenten och ekonomin behöver förtydliga att studiemedlets bidrag och lån ska separeras genom att de förbrukas var för sig, så att det inte finns rum för misstolkning.

Förslag

att lägga till ”så att de förbrukas var för sig” genom ändring av meningen

Från: Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån eller hur fribeloppet är utformat.

Till: Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån så att de förbrukas var för sig eller hur fribeloppet är utformat.

Motionär

Corpus Medicum, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med föreslagna ändringar i de tre motionerna ”Förtydligande av förbrukade CSN-veckor”, ”Förtydliga separation av bidrag och lån” och ”Förtydligande om CSN-räntan”. Skulle samtliga motioner bifallas såsom de är skrivna blir det dessvärre en konstig formulering som följer: ”Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån så att de förbrukas var för sig eller hur fribeloppet är utformat eller höjd studielånsränta”. Styrelsen upplever meningen som för lång och uppradande. Därav föreslår styrelsen ett jämkningsyrkande av språklig karaktär som beaktar de tre förslagen.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen till förmån för styrelsens jämkningsyrkande: Studentens ekonomiska situation.

Förtydligande om CSN-räntan

2023 höjdes CSN-räntan till 0,59 procent från att ha legat under 0,2 procent sedan 2018. En av regeringens motiveringar till den höjda räntan är att låneformen på studielånet ska bli mer likt ett vanligt lån. SFS presidium har flera gånger uttalat sig kritiskt mot den höjda räntan. Vi anser att det är fördelaktigt med en skrivelse som betonar vikten av att studielånet ska vara ett ändamålsenligt lån. För alla studenters bästa och den breddade rekryteringen bör studielånsräntan vara så låg som möjligt, och detta bör SFS fortsätta verka för. Vi anser att det passar i ambitionen "verka för ett mer ändamålsenligt och modernt studiemedel" och därför bör det förtydligas i brödtexten till den prioriterade frågan.

Förslag

Att under studentens ekonomiska situation ändra meningen "Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån eller hur fribeloppet är utformat"

till

"Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån, hur fribeloppet är utformat eller höjd studielånsränta".

Motionär

Corpus Medicum, Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet, Lunds Naturvetarkår, Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet och Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med föreslagna ändringar i de tre motionerna "Förtydligande av förbrukade CSN-veckor", "Förtydliga separation av bidrag och lån" och "Förtydligande om CSN-räntan". Skulle samtliga motioner bifallas såsom de är skrivna blir det dessvärre en konstig formulering som följer: "Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån så att de förbrukas var för sig eller hur fribeloppet är utformat eller höjd studielånsränta". Styrelsen upplever meningen som för lång och uppradande. Därav föreslår styrelsen ett jämkningsyrkande av språklig karaktär som beaktar de tre förslagen.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen till förmån för styrelsens jämkningsyrkande: Studentens ekonomiska situation.

Styrelsens jämkningsyrkande: Studentens ekonomiska situation

Styrelsen lägger fram ett jämkningsyrkande till de tre motionerna Förtydligande av förbrukade CSN-veckor, Förtydliga separation av bidrag och lån och Förtydligande om CSN-räntan.

Förslag

Att i studentens ekonomiska situation ändra:

Från: ”Det går bland annat inte att få tillbaka förbrukade veckor, detta är direkt kontraproduktivt mot ambitioner om ett livslångt lärande. Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation såsom möjligheten att separera bidrag och lån eller hur fribeloppet är utformat.”

Till: ”Det går bland annat inte att få tillbaka återbetalda förbrukade veckor, detta är direkt kontraproduktivt mot ambitioner om ett livslångt lärande. Det finns ytterligare delar av studiemedelssystemet som inte samspelar så väl med en nutida studie- och levnadssituation. Detta kan inkludera möjligheten att separera bidrag och lån så att de förbrukas var för sig, hur fribeloppet är utformat eller höjd studielånsränta”.

Motionär

SFS styrelse

Tydligare ekonomiska prioriteringar

I Proposition 1: SFS verksamhetsplan 2023/24 föreslår SFS styrelse fyra prioriterade frågor för det kommande verksamhetsåret. Den första prioriterade frågan rör studenters ekonomiska situation. Styrelsen föreslår tre punkter som benämner SFS:s ambitioner gällande studenters ekonomi, varav den första innehåller målsättningen att verka för ett modernt och ändamålsenligt studiemedel.

Bakgrunden till behovet att modernisera studiemedlet hämtas från SFS:s rapport Studiemedlets gränser från 2022. I rapporten konstaterar SFS bland annat att få studenter har rätt till ersättning från A-kassa efter att ha avslutat sina studier – och att de som har rätt till A-kassa har det på grund av arbete utöver sina studier.

Rapporten konstaterar att konsekvensen av att studenter står utan arbetslöshetsersättning är ett slöseri med kompetens då studenter hellre tar jobb de är överkvalificerade för än de står utan inkomst. SFS skriver även att studenter väljer att ta sommarkurser de inte avser läsa för att få en inkomst över sommaren. Utöver slöseri med kompetens och samhällsliga resurser vill vi tillägga att risken att stå utan inkomst – liksom tillvaron som inkomstlös – är destruktivt för den enskilde studentens livskvalitet och medför en uppsjö av sociala och hälsomässiga risker och problem.

När SFS formulerar sina ambitioner för det kommande verksamhetsåret borde verksamhetsplanen bättre reflektera linjen som framförs i rapporten. Studiemedlet behöver inte moderniseras eller ändamålsanpassas i det abstrakta. Det behöver byggas ut tillsammans med andra sociala trygghetssystem på ett sätt som värnar om studenters livskvalitet och kompetens.

Behovet av a-kassa för studenter såg vi under covidpandemin, då arbetslösheten bland unga steg kraftigt och SFS agerade genom att skriva ett PM till utbildningsdepartementet där man föreslog att studenter ska omfattas av arbetslöshetsskydd i form av a-kassa (PM Arbetslöshetsersättning för studenter). Nu går Sverige in i en lågkonjunktur som flera tunga ekonomer förutspår kommer hålla i många år, och som en konsekvens kommer vi få se en ökad arbetslöshet - särskilt bland unga. Vi befinner oss därmed i ett liknande läge som under covidpandemin, där studenter står inför en större risk att bli stå utan inkomst efter färdiga studier. Därmed är frågan om a-kassa för studenter återigen en viktig fråga och borde därför vara en prioriterad fråga för SFS under kommande verksamhetsår.

Vidare anser vi att formuleringen att verka för ett moderniserat och ändamålsenligt studiemedel är otillräckligt – speciellt när den rådande situationen kräver konkreta förslag för att förbättra studenters ekonomiska situation. Det som behövs är därför en högre ambitionsnivå och ett bredare grepp än det styrelsens proposition förmedlar.

Den nuvarande formuleringen i den prioriterade frågan om studentens ekonomi utgår från en idé om att studenter har fler och andra behov än tidigare – vilket motiverar att SFS ska verka för en modernisering av studiemedlet. Moderniseringen konstrueras sedan in i termer av tekniska åtgärder där SFS tar på sig att rätta byråkratiska brister i studiemedelssystemet.

Vi anser att vinkeln som valts i propositionen missförstår studenters situation och studentkårernas roll i relation till sin medlemsbas. Den ekonomiska situationen studenter befinner sig i kan inte förklaras med nya eller annorlunda behov. Studenters ekonomiska förutsättningar har försämrats och studenter har det följaktligen sämre ställt. Nu precis som tidigare behöver vi en tillräcklig ekonomi för att ha en meningsfull tillvaro och slippa oro över att studiemedlet inte ska täcka våra utgifter. Det som behövs är därför ett högre studiemedel samt en längre tid med studiemedel för att hinna avsluta även de längre yrkesprogrammen.

Utöver det skulle studenters ekonomiska situation och tillgänglighet förbättras avsevärt av avgiftsfri kollektivtrafik. Att resa och transportera sig är något många studenter inte kan välja bort. Samtidigt slukar kostnaden för att resa kollektivt en större del av studiemedlet än många studenter egentligen klarar av. Man får därför som student välja att avstå att regelbundet resa kollektivt eller att avstå en större del av sin inkomst. Det här är ohållbart. Avgiftsfri kollektivtrafik är en viktig fråga för många samhällsgrupper och SFS borde aktivt lyfta studenter som en av dessa. Det är viktigt för oss studenter, det är viktigt för klimatet och det är viktigt för att bygga ett rättvisare samhälle över lag.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Studentens ekonomiska situation" lägga till ambitionen: "SFS ska verka för att studenter ska vara berättigade till a-kassa."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Studentens ekonomiska situation" lägga till ambitionen: "SFS ska verka för att studiemedlet ska höjas så att det täcker en skälig levnadsstandard."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Studentens ekonomiska situation" lägga till ambitionen "SFS ska verka för avgiftsfri kollektivtrafik för studenter."

Motionär

Uppsala Studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen håller med motionären om att studenters tillgång till a-kassa behöver förbättras. Detta är också en fråga som SFS aktivt arbetar med för närvarande, i samarbete med Saco studentråd, men med svårigheter att få igenom en sådan fråga i det nuvarande politiska landskapet. Styrelsen ser därför inte detta som en prioriterad fråga i verksamhetsplanen. Angående höjningen av studiemedlet, hänvisar styrelsen dels till motionssvaret om "CSN:s nivå under den prioriterade frågan rörande studenters ekonomi". Syftet med den nuvarande formuleringen är att ge nästa styrelse möjlighet att konkretisera frågan, eftersom SFS redan anser att det behövs en höjning av

studiemedlet. Styrelsens ambitioner i denna fråga bör vara mer heltäckande och anpassa sig efter omvärlden.

Styrelsen förstår inte heller vad som menas med att rätta byråkratiska brister, eftersom SFS har aktivt varit med i utformningen av studiemedelssystemet sedan dess införande. Styrelsen anser inte heller att studenters förändrade behov inte är en tillräcklig orsak för förändringar i studiemedelssystemet, eftersom bolognaprocessen inte har tagits i beaktning.

När det gäller kollektivtrafik har SFS tidigare haft inställningen att detta är en regional fråga som faller utanför SFS:s mandat och riskerar att göra intrång på medlemskårernas lokala arbete.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Tillägg om CSN:s nivå under den prioriterade frågan rörande studenters ekonomi

Vi tycker att det är bra att studenters ekonomi lyfts upp som en prioriterad fråga i den kommande verksamhetsplanen. I huvudsak är även förslaget på skrivningen bra och vi instämmer med mycket av det som står i den. Vi anser dock att det bör läggas till en mening om att SFS även vill se en höjning av CSN. Inflationen har slagit hårt mot studenternas redan ansträngda ekonomi. Höjda hyror, matpriser och andra levnadskostnader leder till att många studenter tvingas ta extrajobb i högre grad vilket påverkar deras studier. Vi anser med anledning av detta att det bör förtydligas i den prioriterade frågan att SFS även ska arbeta för att den faktiska nivån på CSN ska höjas. Vi är medvetna om att det politiska landskapet som råder idag kan bidra till att dessa typer av frågor kommer vara svårare att arbeta med under den här mandatperioden. Vi anser dock att påverkansarbete är något man arbetar med långsiktigt och vilka frågor man driver inte helt bör styras av hur det politiska landskapet ser ut. Därför föreslår vi ett tillägg enligt skrivningen nedan.

Förslag

att under ambitionerna för den prioriterade frågan om studenters ekonomi lägga till ”SFS ska verka för att CSN höjs till en nivå som matchar de levnadskostnader som studenter har i dagsläget.

att i brödtexten till den prioriterade frågan om studenters ekonomi lägga till ” Det handlar delvis om nivån på studiemedlet som idag inte ligger på den nivån som behövs för att studenter ska kunna leva enbart på sina studier.”

Motionär

Stockholms universitets studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionärens omvärldsanalys. Studenter drabbas självklart hårt av det pressade ekonomiska läget. Det är SFS roll att driva frågor som förbättrar deras förutsättningar för att bedriva sina studier, vilket inkluderar studiemedel. I styrelsens förslag till åsiktsprogram (proposition 4) föreslås att studiemedlet bör anpassas till samhällets kostnadsnivåer. Styrelsen anser att detta täcker frågan och ger nästa års styrelse mandat att driva och förhandla om frågan om det blir aktuellt. Men en analys av det nuvarande politiska läget tyder på att frågan inte bör prioriteras eftersom den sittande regeringen inte är intresserad av att spendera mer skattepengar. Dessutom har CSN nyligen höjts, vilket ytterligare försvårar möjligheten att driva frågan just nu. Utöver det anser styrelsen att förslaget riskerar vara för detaljstyrande, vilket går emot det liggande förslagets ambition att vara mer generell.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Verksamhetsplan Studentens ekonomiska situation

I proposition 1: Verksamhetsplan under rubriken ”Studentens ekonomiska situation”, andra stycket har styrelsen angett en bakgrund till att verka för att tillgängliggöra bostadsbidraget för studenter. Andemeningen är god och Göta studentkår är för ambitionen. Däremot skriver styrelsen följande meningar i bakgrunden ”Majoriteten av landets studenter bor på orter som lider av studentbostadsbrist. Många studenter upplever därför en otrygg situation och bor i andra hand eller som inneboende”. Texten är enligt oss inte relevant för studenters ekonomi och bör därför ersättas. Syftet är att nästkommande styrelse ska ha en tydlighet kring hur arbetet ska utföras, samt att särskilja ämnena studenters ekonomi och bostadssituationen.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet ”Prioriterade frågor” under rubriken ”Studentens ekonomiska situation” i brödtexten, andra stycket ersätta meningen ”Majoriteten av landets studenter bor på orter som lider av studentbostadsbrist. Många studenter upplever därför en otrygg situation och bor i andra hand eller som inneboende” till ”Kostnader för bostäder är höga i hela landet, vilket är särskilt ansträngande för studenter som lider av dålig ekonomi. Inflationen innebär ökade kostnader för boenden, vilket leder till en ekonomisk otrygghet för många studenter.”

Motionär

Göta Studentkår

Styrelsens motionssvar

Medan styrelsen håller med om att inflationen har ytterligare skapat osäkerhet för studenter på bostadsmarknaden så är det inte önskvärt att ambitionen blir allt för snäv då det tidsbegränsar bostadsproblematiken enbart till inflationen. Problemet med höga hyreskostnader för studenter är ett problem som har föregått pandemin och som styrelsen även ser som relevant därefter. Andemeningen i styrelsens brödtext är baserad på utfallet från SFS:s bostadsrapport. Styrelsen vill också uppmärksamma att den föreslagna att-satsen indikerar att kostnader för bostäder är höga i hela landet vilket inte nödvändigtvis behöver överensstämma med verkligheten.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Om Distansutbildning

I styrelsens verksamhetsplan lyfts frågan om distansutbildning fram som en av de prioriterade frågorna. Styrelsen lyfter bland annat fram i brödtexten till den prioriterade frågan att studentrörelsen saknar underlag, tankesätt och åsikter när det kommer till distansutbildning. Ytterligare lyfter styrelsen fram i brödtexten att “det är dags för SFS att engagera sig i frågan om distansutbildning för att [...] stödja medlemskårer i deras arbete med distansutbildning.”.

De ambitioner som styrelsen lyfter fram att de vill arbeta med i relation till distansutbildningen handlar om att man vill utveckla SFS åsikter samt stärka studentperspektivet i frågan om distansutbildning. Vi håller med om att detta är viktiga ambitioner och att det är viktigt för SFS att ha utvecklade åsikter om frågan.

Det vi däremot saknar i formuleringen av de nuvarande ambitionerna är hur frågan om kårverksamhetens roll i relation till distansutbildningen ser ut. I det nuvarande förslaget lyfter styrelsen endast fram att man vill utveckla SFS åsikter, men kårverksamhetsperspektivet saknas. Då det är SFS uppdrag att företräda studentkårerna i Sverige anser vi att det vore av vikt att detta även lyfts fram i formuleringen av ambitionerna.

Förslag

I fokusfrågan "Distansutbildning" ersätta den nuvarande ambitionen “SFS ska utveckla SFS åsikter om distansutbildning” med en ny formulering som lyder “SFS ska utveckla SFS åsikter om distansutbildning i relation till kårverksamhet”

Motionär

Umeå Studentkår

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionären om att studentkårernas perspektiv ska beaktas i SFS arbete. Styrelsen bedömer att studentkårernas perspektiv naturligtvis ska inkluderas i arbetet och att det är ett grundläggande ingångsvärde för den verkställande delen av SFS verksamhet. Vidare bedömer styrelsen att den föreslagna skrivelsen riskerar att leda till svårigheter med tolkning och implementering samt att studenternas perspektiv inte får samma utrymme. Styrelsen är av åsikt att frågan om distansutbildning avser mer än studentkårsverksamhet.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Motion om tillägg i fokusfråga om distansutbildning

Efter pandemin har definitionerna av campusförlagd utbildning kontra distansutbildning blivit flytande. Många lektorer har misslyckats med transitionen tillbaka till helt campusförlagd undervisning och har fastnat i en form av hybridläge. Detta är något som studenter har uttryckt missnöje kring och är därför något som bör utredas. Studenter har också erfarit ett försämrat psykiskt mående i anslutning till distansförlagda moment, framförallt i de fall där de distansförlagda momenten inneburit en kraftigt minskad campusnärvaro. Vidare finns det risk att en övergång till för stor mängd digitala inslag i en utbildning, vilken beslutats om ska vara campusförlagd, även kan anses vara falsk marknadsföring gentemot presumtiva studenter. Givetvis måste hänsyn tas till att dessa studenter inte är helt jämförbara med de studenter som självmant valt en distansförlagd utbildning. Därför anser vi att SFS bör utreda vad som kan anses vara en campusförlagd utbildning och hur mycket av en sådan som får förläggas på distans utan att vara vilseledande.

Förslag

I fokusfrågan ”Distansutbildning” lägga till ambitionspunkten ”SFS ska se över vilken roll distansförlagda moment ska kunna ha på campusförlagda utbildningar.”

I fokusfrågan ”Distansutbildning” lägga till ambitionspunkten ”SFS ska se över hur mycket distansundervisning som skäligen kan inkluderas på en campusförlagd utbildning innan det blir en hybridutbildning.”

Efter första paragrafen i brödtexten i fokusfrågan ”Distansutbildning” lägga till paragrafen ”Vidare har definitionerna av campusförlagd utbildning kontra distansutbildning blivit flytande under senare tid. Det har blivit allt vanligare att utbildningar som marknadsförs som campusförlagda innehåller moment på distans, vilket inte nödvändigtvis behöver vara negativt. Däremot finns i dagsläget ingen tydlig nationell standard kring när en utbildning går över från att vara campusförlagd till att bli en hybridutbildning. Detta kan vara problematiskt för studenter som sökt till en viss form av utbildning men där förväntningarna sedan inte infrias. I samband med att SFS engagerar sig i frågan om distansutbildning bör därför SFS även arbeta för att finna klarhet i frågan kring var gränsen mellan de olika formerna går.”

Motionär

Stockholms universitets studentkår och Studentkåren för utbildningsvetenskap och Filosofisk fakultet vid Linköpings universitet.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen har liksom motionärerna även noterat denna tendens i högskolesektorn. Däremot bedömer styrelsens att lärosätena med deras kollegiala aktörer ska ha rådighet över utformningen av utbildningen och att ta fram en nationell ingång i detta kommer att resultera i politisk styrning och intrång i lärosätenas autonomi. Utöver detta håller

UKÄ på att undersöka hur definitionen av distansutbildning kan förtydligas och förbättras. Styrelsen bedömer att det är bäst att invänta resultatet från UKÄ:s arbete.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Förtydligande kring "En ändamålsenlig och rättssäker ISP"

Vi tycker att det är viktigt att styrelsen lyfter doktorandens utsatta roll och situation. Däremot anser vi att ambitionerna inte är så träffsäkra som de borde vara. Den individuella studieplanen ska vara ett verktyg för att trygga alla doktoranders situation. Något som inte är fallet idag.

Följande text kommer från rapporten "Hur mår doktoranden":

“Lärosätet har enligt högskoleförordningen en skyldighet att se till att det för varje doktorand upprättas en individuell studieplan. Den fastställs av lärosätet efter samråd med doktorand och handledare.

Lärosätet ska följa upp den individuella studieplanen regelbundet. Vid uppföljningen ska doktorand och handledare informera om hur utbildningen framskrider.” (Fackförbundet ST & SFS, 2021, Hur mår doktoranden?)

Det som behövs är en tydlig informationspridning riktad till lärosätena om detta och att den ambitionen förtydligas.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "En ändamålsenlig och rättssäker ISP" stryka punkt: "SFS ska synliggöra doktorandens och lärosätets åtagande genom och i den individuella studieplanen."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "En ändamålsenlig och rättssäker ISP" lägga till punkt: "SFS ska genomföra en informationsspridning riktad mot lärosätena för att uppmärksamma den individuella studieplanens vikt och värde."

Motionär

Blekinge Studentkår, Dalarnas Studentkår, Gotlands Studentkår Rindi, Halmstad studentkår, Kristianstads Studentkår, Studentkåren i Skövde, Studentkåren i Sundsvall, Studentkåren i Östersund och Studentkåren vid Högskolan Väst.

Styrelsens motionssvar

I beredningen av frågan har styrelsen beaktat underlag som inkommit från SFS doktorandkommitté samt har dialoger med kommittén genomförts löpande för att inte tappa essensen av de prioriterade frågorna inom området. Vidare vill styrelsen skicka med att det är önskvärt att ambitionerna är generella för att lämna utrymme i frågan om hur ambitionen ska genomföras då styrelsen konkretiserar verksamhetsplanen i början på verksamhetsåret. Gällande den första punkten har styrelsen efter beredning landat i den föreslagna skrivelsen och anser den vara bra, vilken också belyser den problematik och önskan som SFS doktorandkommitté uttryckt. Avseende den andra punkten anser styrelsen att skrivningen är för detaljerad vilket försvårar styrelsens

arbete kommande år. Vidare har det i beredning av frågan behandlats om det är SFS roll att agera informationsspridare. Här anser styrelsen att aktiviteter som krävs för att uppnå ambitionen bör diskuteras inom styrelsen med stöd av doktorandkommittén och andra relevanta aktörer. Det är även viktigt att aktiviteter inom SFS planeras med hänsyn till omvärlden och belastningen för de inom SFS som ska genomföra uppdragen. Vidare finns det andra aktörer som arbetar för att förbättra den individuella studieplanen, exempelvis Ladokkonsortiet.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Genomströmning i distansutbildningar

Vi ser att det finns en större diskussion att ta när det gäller distansutbildningar. Frågan om distansundervisning är högst relevant, och det är bra att distansutbildningar utgör ett av SFS prioriterade områden; men det saknas just nu konkreta och uppföljningsbara mål.

Ett av de problem som särskilt präglar distansutbildningar är att genomströmningen i regel är betydligt lägre än för campusbaserade utbildningar. Detta är problematiskt av flera anledningar, dels är det kostsamt för de studenter som väljer att avsluta sina studier, och dels blir det svårare för nämnda grupp studenter att åter få studiemedel för framtida studier. Den låga genomströmningen är också av negativ karaktär för lärosätets ekonomi och anseende. Det var stor skillnad i genomströmning mellan campus- och distansstudenter. För generella program är genomflödet 89% procent jämfört med 73% procent för generella distansprogram. Även för studenter på yrkesexamensprogram var prestationsgraden högre vid campusstudier än vid distansstudier. Skillnaden var dock mindre, 91% respektive 88% (SCB, 2021). Genomströmning på grundnivå och avancerad nivå till och med 2019/20).

För att konkretisera SFS föreslagna prioritetsfrågor kan frågan om genomflöde lämpligen få utrymme. Att hävda att den låga genomströmningen är en av distansutbildningens främsta problem vore inte en överdrift. Detta bör således reflekteras i de prioriterade frågorna.

Rimligen, kan den låga genomströmningen delvis antas ha sin förklaring i de försvårade förutsättningarna för välfungerade studentperspektiv som distansundervisning innebär. Om SFS prioriterar frågan om genomströmning anser vi att den ursprungliga skrivelsen om studentperspektiv spelat ut sin roll; varpå vi yrkar på att andra att-satsen stryks.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Distansutbildning" lägga till punkt: "SFS ska undersöka orsakerna till distansutbildningarnas lägre genomströmningsresultat".

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Distansutbildning" stryka punkt: "SFS ska stärka studentperspektivet i frågan om distansutbildning."

Motionär

Blekinge Studentkår, Dalarnas Studentkår, Gotlands Studentkår Rindi, Halmstad studentkår, Kristianstads Studentkår, Studentkåren i Skövde, Studentkåren i Sundsvall, Studentkåren i Östersund och Studentkåren vid Högskolan Väst.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionärerna om att genomströmning i distansutbildning såväl som mer generellt i den högre utbildning är en viktig fråga, både för individen, lärosätet och samhället. Styrelsen bedömer att undersöka detta fenomen är ett alldeles för omfattande åtagande och kommer att kräva mycket resurser, vilket styrelsen anser inte är realistiskt genomförbart nästa verksamhetsår. Vidare finns det redan en del material, både i form av forskning och rapporter från myndigheter, som anknyter till detta ämne. Avslutningsvis är styrelsen emot att stryka frågan om studentperspektiv och studentinflytande i distansutbildning. Frågan har lyfts av flera aktörer, både medlemskårer som lärosäten och politiker. Styrelsen anser att studentinflytande är en fråga där SFS har en stark position men även en skyldighet att verka för utveckling och förbättring.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Tydligare ställningstagande i AI-frågan

I proposition 1 föreslås Artificiell Intelligens, AI, tilläggas som en prioriterad fråga. Detta är något som vi håller med om, men som ambitionerna är skrivna idag är det alldeles för brett och resulterar i ett arbete som inte får någon verklig effekt.

Verksamhetsplanen behöver tydligare riktlinjer för arbetet med AI för att tydliggöra på vilket sätt SFS ska delta i diskussionerna kring detta. SFS behöver även skapa sig en faktabaserad åsikt kring AI för att bidra till ett långsiktigt arbete som inte är baserat på en rädsla eller stress över dess påverkan på samhället.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Artificiell intelligens i högre utbildning" i listan med ambitioner stryka punkten "SFS ska ta en aktiv roll i frågan om artificiell intelligens i högre utbildning."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Artificiell intelligens i högre utbildning" i listan med ambitioner lägga till följande punkt: "SFS ska ta en aktiv roll i diskussioner kring integreringen och användningen av artificiell intelligens inom högre utbildning."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Artificiell intelligens i högre utbildning" i listan med ambitioner lägga till följande punkt: "SFS ska bilda en faktabaserad åsikt kring artificiell intelligens roll inom högre utbildning."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Artificiell intelligens i högre utbildning" ersätta texten "SFS har för närvarande varken underlag eller åsikter kring AI och saknar även förståelse för dess påverkan på högre utbildning. På grund av den snabba utvecklingen på området och de diskussioner som förs ämnar SFS därmed att prioritera frågan för att agera proaktivt och säkerställa att hög kvalitet bibehålls inom högre utbildning."

med

"SFS har för närvarande varken underlag eller åsikter kring AI och saknar även förståelse för dess påverkan på högre utbildning. På grund av den snabba utvecklingen på området och de diskussioner som förs måste SFS ligga i framkant i diskussionerna och ämnar därmed att prioritera frågan för att kunna agera proaktivt och säkerställa att hög kvalitet bibehålls inom högre utbildning. AI ska vara ett verktyg och inte ses som något som nödvändigtvis påverkar utbildningskvaliteten och rättssäkerheten negativt."

Motionär

Blekinge Studentkår, Dalarnas Studentkår, Gotlands Studentkår Rindi, Halmstad studentkår, Kristianstads Studentkår, Studentkåren i Skövde, Studentkåren i Sundsvall, Studentkåren i Östersund och Studentkåren vid Högskolan Väst.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer i att ambitionerna kan tolkas som breda. Ambitionernas snävhet kontra bredd har diskuterats där styrelsen föredrar att ambitioner till bästa mån lämnas generella. Anledningen till detta är att styrelsen konkretiserar verksamhetsplanens ambitioner i början på varje verksamhetsår. AI och dess snabba utveckling på sistone har resulterat i att SFS inte är särskilt insatt i området och styrelsen valde därmed att lämna ambitionen vag för att låta nästa verksamhetsår framförallt avgöra vilka resurser SFS kan avsätta. Med detta sagt ser styrelsen fördelen med att konkretisera AI ambitionerna just på grund av den snabba utvecklingen som sker inom området.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **bifalla** motionen.

Stryk AI som prioriterad fråga

Digitala verktyg som bygger på den senaste tidens utveckling inom artificiell intelligens, såsom ChatGPT, har blivit omtalat både i media och på lärosäten. Oron som står i centrum av diskussionen kretsar runt hur studenter kan använda generativ AI i sina studier. Utifrån det perspektivet förstår vi styrelsens vilja att SFS ska ta en aktiv roll i frågan om artificiell intelligens. Vi anser dock att det finns starka argument för varför det inte bör vara en prioriterad fråga i årets verksamhetsplan.

Det första argumentet är en fråga om problemets omfattning. I dagsläget har artificiell intelligens fått stor uppmärksamhet på grund av sin banbrytande teknologi och användbarhet, men det finns hittills väldigt lite som tyder på att det kommer att påverka våra utbildningar på ett markant sätt. Vissa har uttryckt oro kring påverkan på rättssäkerheten för uppsatser eller att dagens examinationsformer kommer bli hotade, men egentligen är problemet inte större än att studenter redan idag kan använda sig av internet, vänner eller betala för att få sin uppsats skriven – problem som lärosätena jobbar kontinuerligt med och har goda rutiner och hantering kring.

Risikfaktorerna för fusk är i stort sett samma som tidigare och behöver bemötas på samma sätt. Med rätt förutsättningar under utbildningen – tillräckligt med lärarledd tid, god pedagogik, tydlig förankring mellan den kunskap som lärs ut och den nytta studenten har av att tillskansa sig denna – minskar risken för fusk. Problemet med AI måste därför mötas med fokus på frågor om utbildningskvalitet – något som redan är centralt för SFS och medlemskårernas arbete.

Det andra argumentet är en fråga om prioriteringar och resurser utifrån studentnyttan. Precis som alla organisationer har SFS begränsade resurser och vi bedömer att det finns betydligt viktigare frågor för SFS att driva som skulle göra mer nytta för fler studenter än artificiell intelligens. Studenter är redan representerade i alla frågor som rör utbildningens utformning och har därmed redan goda förutsättningar för att arbeta mot förhastade förändringar av utbildning och examinationsformer.

För oss är det tydligt att andra frågor står betydligt högre på agendan när det kommer till att värna om studenters bästa. Bostadsfrågor, studenters ekonomi och möjlighet till återhämtning sticker ut som exempel på sådana områden. Med en lågkonjunktur på horisonten är det viktigt att SFS lägger fokus på sina kärnfrågor och engagerar sig för de saker som påverkar flest studenters vardag.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor", stryka den prioriterade frågan "Artificiell Intelligens i högre utbildning".

Motionär

Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet, Stockholms universitets studentkår, Uppsala teknolog- och naturvetarkår och Uppsala Studentkår.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen förstår delvis motionärernas åsikt om problemets omfattning men vill poängtera att det är av den anledningen SFS bör prioritera ämnet. Styrelsen vill vidare påminna om SFS roll i den högre utbildningen och att det är en påverkansorganisation med ett syfte att bland annat arbeta proaktivt. Eftersom AI är ett område som aktualiserats i snabb takt har detta lett till polariserade åsikter om hur sektorn ska förhålla sig till AI. Därför anser styrelsen att det är centralt att studentrörelsen har en enad röst i frågan och kan driva det som gynnar samtliga studenter och forskarstuderande, såväl nationellt som internationellt. Att prioritera frågan skulle innebära att till exempel SFS kan genomföra undersökningar, delta i debatter och lyfta studentperspektivet, något som inte blir möjligt om frågan inte prioriteras.

Styrelsen delar motionärernas åsikter om att studenternas situation inte ser ljus ut och har därför föreslagit att studenternas ekonomi prioriteras nästa verksamhetsår. Återhämtning och bostadsfrågan är områden SFS arbetar med kontinuerligt. Styrelsen anser alltså att organisationen kan fortsätta arbeta med de frågor som motionärerna lyfter som viktiga och samtidigt prioriterar AI. Slutligen vill styrelsen tydliggöra att SFS i skrivande stund inte har etablerade åsikter om AI och detta begränsar SFS möjligheter att driva och/eller uttala sig i frågan vilket i sin tur begränsar SFS möjlighet att påverka.

Styrelsen rekommenderar därför fullmaktige att **avslå** motionen.

Om AI i verksamhetsplanen

Den komplexa naturen av konversationen kring Artificiell Intelligens, AI, inom högre utbildning bygger ofrånkomligen på den mängd olika perspektiv som behöver tas i åtanke för att utforma en stabil utgångspunkt. En av många frågor att beakta är den potentiella risk för en förminskning av utbildningsvärdet om AI utnyttjas felaktigt inom studier baserade på problembaserat lärande, PBL, där studenternas utbildning är beroende av deras egen förmåga att samla in information och dra slutsatser.

Umeå Studentkår delar SFSs åsikt om att frågan om AI har hög prioritet och bör vara med i verksamhetsplanen, men anser att påverkansarbete och debatt bör utövas från en position grundad i kunskap om ämnet och väl underbyggda åsikter.

Då SFS i brödtexten medger att organisationen för närvarande saknar både förståelse och underlag i frågan anser Umeå studentkår att ambitionen bör vara att förse sig själva med detta underlag för att sedan kunna bedriva ett proaktivt arbete för att säkerställa att hög kvalitet bibehålls inom högre utbildning.

Förslag

I fokusfrågan “Artificiell Intelligens i Högre Utbildning” ändra den nuvarande ambitionen från “SFS ska ta en aktiv roll i frågan om artificiell intelligens i högre utbildning.” till “SFS ska utreda frågan om artificiell intelligens i högre utbildning för att kunna ta en informerad position i samhällsdebatten”.

Motionär

Umeå Studentkår

Styrelsens motionssvar

Det är glädjande att motionären delar styrelsens åsikt om att AI har en hög prioritet och bör vara med i verksamhetsplanen. Styrelsen instämmer att påverkansarbete och debatt bör utövas från en position grundad i kunskap om ämnet och att ha väl underbyggda åsikter. På grund av detta har styrelsen valt att rekommendera fullmäktige att bifalla de inkomna yrkanden i motionen “tydligare ställningstaganden i AI-frågan”. Detta innebär att styrelsen rekommenderar att fullmäktige godkänner förslag där det tydliggörs att SFS under nästa verksamhetsår ska bilda faktabaserade åsikter kring områdets roll i högre utbildning och att SFS ska ta en aktiv roll i diskussioner kring integrering och användning av AI. Styrelsen anser att dessa yrkanden uppfyller det som motionären efterfrågar i denna motion.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Nationell undersökning om återhämtning

Inför SFSFUM 2022 skickade vi in [en liknande motion](#), där SFS gav oss svaret att en undersökning skulle göra sig bäst om man drev frågan om studenters möjlighet till återhämtning på lärosätetsnivå. Detta tycker vi är fel då återhämtning är ett övergripande nationellt problem och att en nationell undersökning är ett första steg i rätt riktning för att samtliga studenter ska få samma möjlighet till återhämtning. [Till exempel](#) har Juridiska föreningen i Lund försökt driva frågan om att införa ett vinterlov mellan höst- och vårtermin, de kom överens med fakulteten om en (1) vecka mellan höst- och vårtermin som Fakulteten sedan drog tillbaka. Detta är ett tydligt bevis på att studentkårerna behöver SFS hjälp i sådana här frågor som rör ALLA studenter. Vidare skrev Stockholms studentkårer, Göteborgs förenade studentkårer och Uppsala studentkår i början av 2023 en gemensam [debattartikel](#) i Svenska Dagbladet om studenternas möjlighet till återhämtning. Detta visar återigen att studenters möjlighet till återhämtning är en lärosätetsöverskridande fråga och därför bör drivas på nationell nivå.

På motionen vi skickade in till SFSFUM 2022 rekommenderade SFS styrelse att avslå motionen med argumentet att det vi vill åstadkomma redan täcks in i "SFS ställningstagande: En öppen och jämlik högskola, 3.5 Återhämtning". I ställningstagandet skriver SFS att "Vid bristande möjlighet till återhämtning kan även hälsan påverkas." Detta är något som stärks av [CSN enkätundersökning från 2020](#) där det framkom att studenter på högskolenivå mår sämre efter de börjat studera än innan de började studera. Att SFS har ett ställningstagande är ett bra steg på vägen, men det är inte tillräckligt. Vi anser att SFS aktivt måste driva frågan för att det ska kunna ske någon förändring.

Även UHR har gjort en rapport om studiesituationen för studenter med psykisk ohälsa, 2020. Denna rapport visar att studenter som lever med psykisk ohälsa svårare att balansera studier, hälsa, och förvärvsarbete, ändå arbetar många av dem under terminerna och ledigheterna. Dessutom framkommer det att flera vill arbeta mer än de redan gör och drygt en tredjedel ansåg att de inte hade råd att studera om de inte också arbetade. Vidare lyfter UHR att ekonomiska svårigheter kan leda till stress och oro men att det även kan vara tvärtom så att arbete bidrar till psykisk ohälsa. Utifrån detta kan man därför dra slutsatsen att en bra ekonomisk situation blir en förutsättning för möjlighet till återhämtning.

Vi anser därför att det krävs en nationell utredning om möjliga åtgärder eller tillvägagångssätt för att införa tid för återhämtning under studietiden. Utredningen skall gälla studenter på grund till forskarnivå, samt internationella studenter. Genom en nationell utredning kring frågan anser vi att problematik såväl som potentiella lösningar kan identifieras som statuerar eventuella åtgärder på såväl lärosätetsnivå som nationell nivå.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" lägga till rubriken "Återhämtning" med följande lydelse:

"Återhämtning för studenter är ett omdiskuterat och problematiskt ämne. Arbetstider och stress är ett välkänt fenomen som har en stor inverkan på människors hälsa, både fysiskt och psykiskt. Studierelaterad stress kan ge olika utfall beroende på studentens utbildningssituation. En gemensam faktor för många studenter är studieperioder med högre nivå av stress, uppsatsskrivande och tentamensperioder är typiska sådana exempel. Den enskilt viktigaste aspekten för att hantera stress är möjligheten till effektiv och ändamålsenlig återhämtning.

Det finns inga naturliga ledigheter för studenter mellan kurser eller läsperioder. Förutom under sommaren men då kommer dock ytterligare en problematik upp. Studenterna får sitt sista CSN i maj som dessutom är halverat. Detta innebär att studenter som inte väljer att arbeta samtidigt som studierna under maj månad, blir helt utan inkomst i juni månad. Dubbelarbete är en ständig problematik för studenter, speciellt under maj månad då detta är den mest hektiska månaden med studier.

Det krävs en nationell utredning om studenters behov av återhämtning och möjliga åtgärder eller tillvägagångssätt för att införa tid för återhämtning som en del av studenters utbildning. Utredningen skall gälla studenter på grund- till forskarnivå, samt internationella studenter. Genom en nationell utredning kring frågan kan problematik såväl som potentiella lösningar identifieras som statuerar eventuella åtgärder på såväl lärosätetsnivå som nationell nivå."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor" under rubriken "Återhämtning" under ambitioner lägga till punkt "SFS ska vara drivande i arbetet med en nationell utredning om möjlighet till återhämtning för studenter på grund- och avancerad nivå, forskarnivå samt för internationella studenter."

att anpassa ovanstående yrkande för att inkludera studerande på basårsutbildning om stadgeförändring kap 1 §7 mom 1 bifalles.

Motionär

Blekinge Studentkår, Dalarnas Studentkår, Gotlands Studentkår Rindi, Halmstad studentkår, Kristianstads Studentkår, Studentkåren i Skövde, Studentkåren i Sundsvall, Studentkåren i Östersund och Studentkåren vid Högskolan Väst.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer i motionärernas problembild och bekräftar att frågan om studenters brist på återhämtning berör studenter i hela landet. Styrelsen anser att detta inte nödvändigtvis betyder att frågan kräver nationell reglering eller styrning likt den utredning motionärerna yrkar för.

Motionärerna lyfter i stora drag två aspekter av återhämtning: “Studietidens utformning” där motionärerna nämner problem som ledig tid mellan terminer, brist på återhämtning efter perioder av hög arbetsbelastning, samt “Studentens ekonomi” där motionärerna lyfter behovet av förvärvsarbete under studier, studiemedlets storlek och studiemedlets utbetalningsdatum innan sommaren som konkreta problemområden.

Gällande “Studietidens utformning” är styrelsen av uppfattningen att det redan idag finns möjlighet att på lärosätet planera studierna för att skapa återhämtningstid inom ramen för program eller kurser, så länge veckokravet uppfylls. Således anser styrelsen att frågan om återhämtning bäst hanteras på lärosätetsnivå. Vidare under de problem motionärerna lyfter som berör studenternas ekonomi kopplat till återhämtning hänvisar styrelsen till den första prioriterade frågan, studentens ekonomiska situation, i Proposition 1 och anser att det kan hanteras där.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Studenter behöver återhämtning

Studenter mår sämre än yrkesverksamma i samma ålder. Vi anser att mer måste göras nationellt för att studenter ska kunna må bättre.

Studenters arbetsbörda trivialiseras ofta i den offentliga debatten för att avfärda krav på ett bättre studiemedel eller sommarledighet för studenter. Den brist på återhämtning som många studenter lider av blir osynligt när studentlivet framställs som lättsamt och lättjefullt. Under eget ansvar och med en närmast total brist på den typ av arbetsledning och stöd som tillhör andra heltidssysselsättningar har studenter svårt att främja sig från perioder av osund arbetsbelastning och studiemoment som hemsöker nominellt ledig tid.

Studentkårerna behöver tillsammans vända narrativet och bli en röst för studenters rätt till genuin återhämtning. I ett utbildningssystem där de lärarledda timmarna är få underskattas bördan som det innebär att genomföra hela arbetsveckor av oreglerade studietimmar. Även för studenterna själva blir rätten till återhämtning osynlig och idéer om lathet och brist på eget ansvarstagande lägger ytterligare vikt på bördan. Fokus måste därför flyttas från individuella studenter till strukturella förutsättningar för ledighet och återhämtning.

En åtgärd som skulle leda till ett sådant skifte av fokus och ge studenter bättre förutsättningar för återhämtning är att införa en ledig dag efter tentamen. Många kurser och program förutsätter att studenter ska kunna gå direkt från intensiva tentaperioder till nya studiemoment. En ledig dag efter tentamen hade därför gett studenter möjlighet att återhämta sig mellan kursmoment. Utan återhämtning efter tentamen – och ofta en helgdag kort när examinationen är placerad på en lördag eller söndag – kan man knappt hämta andan innan man dyker ner under ytan igen.

En annan åtgärd är att införa en semestermånad som en del av studiemedlet för att motsvara den semestern som Sveriges arbetande befolkning har rätt till. Sommarmånaderna utgör en utmaning för studenters återhämtning. Medan de som jobbar har betalda semesterdagar att ta ut – eller semesterersättning inkluderad i sin lön – får studenter välja mellan att stå inkomstlösa eller att ta på sig ytterligare arbete i form av sommarjobb. Att spara ihop till lediga veckor inom ramarna för CSN är orealistiskt för de allra flesta – och mer orealistiskt än någonsin med tanke på den pågående kostnadskrisen. Studenters rätt till återhämtning finns med i SFS åsiktsprogram med formuleringen: "Det ska finnas trygghetssystem som möjliggör för studenter och forskarstuderande att ha längre sammanhängande perioder av återhämtning och tid för återhämtning mellan terminer eller läsperioder under hela sin utbildning."

Rätten till betald semester ses som en självklarhet för den arbetande befolkningen ända sedan det röstades igenom i riksdagen 1938, men den här självklarheten uppstod inte ur tomma intet utan kämpades fram genom politiskt arbete. Idén om studenters rättigheter i relation till semesterledighet kan därför också omförhandlas av en engagerad

studentrörelse. Här har SFS en viktig roll att spela för att stötta sina medlemskårer med att driva frågan om sommarledighet på nationell nivå.

En annan viktig åtgärd för att förebygga ohälsa bland studenter är att öka möjligheterna till återhämtning mellan terminerna. Idag är schemaläggningen av höst- och vårterminen planerad så att höstterminen ofta avslutas dagen före vårterminen påbörjas. Denna schemaläggning innebär att höstterminen pågår över jul- och nyårshelgen. Konsekvensen av detta är att studenter inte får någon egentlig ledighet mellan jul och nyår vid de tillfällen som examinationer förläggs under denna period eller direkt efter nyårshelgen.

Mer logiskt och betydligt bättre för studenters möjligheter till återhämtning, och i förlängningen psykiska hälsa, vore om höstterminen istället avslutades före julhelgen och om vårterminen istället påbörjades efter nyår.

Schemaläggning av terminerna beslutas av lärosätena men dessa är bundna av vad Centrala studiestödsnämnden (CSN) anser angående vilka veckor som berättigar till studiemedel. Vi anser därför att SFS ska verka för att de nationella förutsättningarna reformeras på ett sätt som möjliggör en vinterledighet för studenter. I detta arbete bör det säkerställas att totalsumman studiemedel som studenter får under en termin inte påverkas.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor," lägga till rubriken "Återhämtning" med de första tre paragraferna i den här motionen som bakgrund.

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, under den nya rubriken "Återhämtning" lägga till ambitionen "SFS ska verka för att alla studenter ska ha rätt till en dag av återhämtning mellan tentaperioder."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, under den nya rubriken "Återhämtning" lägga till ambitionen "SFS ska verka för att studiemedlet ska utökas för att inkludera en månad av ledighet under sommaren."

"att i SFS verksamhetsplan 2023/24, under den nya rubriken "Återhämtning" lägga till ambitionen "SFS ska verka för att de nationella förutsättningarna reformeras så att schemaläggningen av höst- och vårterminen kan ändras till att höstterminen kan avslutas före julhelgen och vårterminen kan starta efter nyårshelgen, utan att studenters studiemedel påverkas negativt.""

Motionär

Stockholms universitets studentkår och Uppsala Studentkår.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer i att frågan om återhämtning är en viktig och aktuell fråga. Dock är styrelsens uppfattning att frågan om återhämtning och utformning av terminer ligger på lärosätetsnivå. Det finns således inget hinder på nationell nivå som hindrar

förutsättningar till återhämtning, förutsatt att utbildningen uppfyller veckokravet. I SFS åsiktsdokument punkt 3.5 "Återhämtning" framgår att återhämtningstid, enligt SFS, ska beaktas i lärosätenas planering. SFS anser därmed att det inte krävs reglering från utomstående i hur utbildning utformas, utan att det är upp till varje lärosäte att utforma terminen så att utrymme för återhämtning beaktas.

Avslutningsvis har styrelsen i beredning av verksamhetsplan inhämtat synpunkter på flera sätt, exempelvis under medlemsmöten och genom öppen insamling, och utifrån den insamlade informationen valt prioriterade frågor. Styrelsen anser att det föreslagna antalet är rimligt till omfattning för nästa verksamhetsår och har i detta behövt prioritera bland frågorna.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Politisk styrning i högre utbildning

En fråga av ständig relevans som aktualiserats under de senaste åren är politisk styrning inom högre utbildning. I SFS principprogram (O11-23/2021) återfinns följande citat om vikten av akademins frihet.

“För att akademien ska kunna ta sitt ansvar är dock akademins frihet en grundläggande förutsättning. Således är det viktigt utifrån ett långsiktigt perspektiv att vare sig politiken eller marknaden inkräktar på den akademiska friheten. Det är också av vikt att akademien förstår samhällets och studenternas förväntningar och behov men att det är akademien i sig som styr sin verksamhet så att de eventuellt uppfylls.”

“För att stödja akademins frihet och ansvarstagande krävs största möjliga långsiktighet, tydlighet, förutsägbarhet och tillit från politiken samt fullgod finansiering av akademins verksamhet. Vidare måste politiken ha ett realistiskt och lösningsorienterat förhållningssätt gentemot akademins verksamhet och uppdrag.”

Därmed är det tydligt att SFS anser att det är centralt att politiken inte inkräktar på den akademiska friheten, samt att det är akademien som styr sin egen verksamhet. Samverkan mellan politiken och akademien beskrivs som att den bör vara långsiktig, tydlig, förutsägbar, pålitlig samt att den ska vara fullgoda finansierad. Det finns ett flertal exempel på när politiken på olika sätt ingriper i specifika utbildningar, i utbildningsinnehåll och påverkar vilka granskningar av lärosätena som ska genomföras eller prioriteras. Detta innebär ingripanden i lärosätenas autonomi. Det finns även en indirekt påverkan när granskningskrav ställs på lärosätena som riktar vad resurser ska läggas på, vilket också skapar en form av styrning.

Exempel på detta avser både politiska direktiv gällande specifikt utbildningsinnehåll som i fallet kring Socionomutbildning, där Regeringsunderlaget i Tidöavtalet har som ambition att göra ungdomskriminalitet till ett obligatoriskt utbildningsmoment samt införa möjligheten att specialisera sig på ungdomsbrott i utbildningen. Tidöavtalet syftar även till att forskningsmedel särskilt ska anslås till området sociala insatser mot unga i kriminalitet. I Tidöavtalet skrivs även om en vilja att utveckla lärarutbildningen, bland annat att “Ämneslärarutbildningen koncentreras till de högst rankade lärosätena inom respektive område” och att antagningskraven för lärare artificiellt höjs för att öka status och attraktivitet. Ett sista exempel från Tidöavtalet är att en energiforskningsproposition ska läggas fram där energiforskning ska läggas om i grunden där kärnkraft ska ha en självklar plats, vilket sätter fokus på vad som ska forskas om inom energi. Detta kan även bidra till en indirekt påverkan på utbildningens utbud och innehåll.

Om vi går tillbaka i tiden till Januariavtalet finns även här en vilja att förändra lärarutbildningen, bland annat att antagningskravet ska höjas. Det står även om ett par ämnen som skulle bli obligatoriska för lärarutbildningen: Sex och samlevnadsundervisning samt kunskaper om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Även satsningen på livslångt lärande passar in i paraplyet av politisk styrning, där statliga lärosäten fick i uppdrag av regeringen (dnr U2022/02386) att undersöka sitt nuvarande utbud av utbildning i ramen för livslångt lärande. Utöver denna undersökning av existerande utbud skall även framtidsambitioner undersökas, det ska ses över om det finns ytterligare behov och vad som kan läggas till inom nuvarande ekonomiska ramar. Uppdrag som dessa där lärosäten behöver använda resurser för annat än ordinarie verksamhet bör även göras smidigare i form av att resurser tillförs till lärosätena. Detta garanterar att lärosätena har möjlighet att utföra uppdraget fullt ut utan att medföra en lägre kvalitet av lärosätets andra uppdrag och uppgifter.

Politisk styrning kan även avse ökade krav kring granskningar som ska genomföras av eller vid lärosätena. Ett samtida exempel på detta är regeringens uppdrag till UKÄ att granska "cancelkultur" vid svenska lärosäten. Även om detta motiverades som en undersökning av akademisk frihet, så innebär det i praktiken en politisk styrning av granskningar vid lärosätena. Det måste finnas en balans och nytta när externa granskningar eller granskningskrav ställs på lärosäten. Granskningarna måste vara ändamålsenliga, alltså ge resultat som är användbara och applicerbara för lärosätena. Dessutom behöver genomförande av krav på granskningar eller återrapportering även möjliggöras genom att motsvarande resurser tillförs till lärosätena, för att garantera att ökade krav på dessa i realiteten inte försvårar eller försämrar förutsättningarna för lärosätena att bedriva forskning och utbildning.

Dessa styrningar av lärosätena lyfts även fram exempelvis av Sveriges universitetslärare och forskare (SULF) i deras rapport Om akademisk frihet (2023 Ahlbäck Öberg, Shirin). I denna reflekteras kring politikens styrning av såväl forskning som utbildning. Även detta synliggör behovet av att SFS tar plats i debatten och diskuterar frågan ur ett utbildnings- och studentperspektiv.

Även om politikens förslag kan avse relevanta saker så rättfärdigar inte det ingripandet i friheten för akademien eller utbildningen, och minskar tilliten till lärosätena. Frågan syftar därmed inte på förslagets eller förändringarnas relevans eller värde, utan själva påverkan på lärosätenas självständighet och detta behöver SFS verka för att synliggöra.

Förslag

Att-sats:

Att

Införa i proposition 1 SFS verksamhetsplan 23/24 som prioriterad fråga området:

Rubrik: "Politisk styrning i högre utbildning",

Brödtext: "En fråga av ständig relevans som aktualiserats under de senaste åren är politisk styrning inom högre utbildning. Politiken kommer alltid ha ett intresse för utvecklingen inom högre utbildning och på lärosätena, och därför bör SFS vara en framträdande aktör i diskussionen om akademisk frihet, i synnerhet i frågor anknutna till utbildningens innehåll, kvalitet och dess påverkan på studenterna. Detta kan

praktiskt innebära att skapa plattform och forum för diskussion och för att skildra problematiken.

För att kunna synliggöra problematiken med politisk styrning av specifikt utbildningsinnehåll och granskningar av lärosätena och dess påverkan på studenterna krävs underlag som skildrar utvecklingen över tid. SFS borde ta en framträdande roll i frågan genom att verka för att underlag ska tas fram som kan bidra till synliggörande och diskussion på temat med fokus på påverkan på utbildningen och studiernas villkor.

SFS bör även verka för att den politiska påverkan på högre utbildning som sker har en långsiktigt hållbar utgångspunkt och dessutom värnar om akademins fria styre. Det är även viktigt att SFS verkar för att politiska krav på förändringar i utbildningar eller krav på granskningar ska motsvaras med ändamålsenliga resurser för att försäkra både nyttan och kvalitén i dessa. SFS bör även synliggöra att politikens beslutade förändringar inom högre utbildning alltid ska genomföras i dialog med såväl lärosäten som företrädare för studenter.

Det är även viktigt att SFS samverkar med övriga relevanta parter inom området för att gemensamt belysa problematiken från ett utbildnings- och studentperspektiv.

Målbilden för den prioriterade frågan är att verka för en kartläggning av förekomsten av politisk styrning i högre utbildning, med ett utbildnings- och studentperspektiv. Detta avser bilda stöd för påverkansarbete inom området akademisk frihet, samt ge tydligt underlag kring förekomsten av politiskt styrda förändringar eller granskningar av lärosätena och hur dessa motsvaras av ändamålsenliga resurser. “

med “Ambitioner

“SFS ska verka för att en kartläggning av politisk styrning i högre utbildning i syften som kränker den akademiska friheten genomförs.”,

“SFS ska synliggöra politikens påverkan på den akademiska friheten.”,

“SFS ska samverka med relevanta parter kring frågan för att synliggöra dess aktualitet””

Motionär

Humanistiska och teologiska studentkåren vid Lunds universitet och Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen instämmer med motionärerna om att det är en viktig och aktuell fråga. Däremot är detta en fråga som har prioriterats ner i förslag till verksamhetsplan för 2023/24. Det grundar sig bland annat i att frågan inte har lyfts i inspel och på medlemsmöten. Vidare är frågan om akademisk frihet något som SFS i samverkan med andra aktörer jobbar med och för. Två exempel är SFS, SULF och SUHF ambition om att grundlagsskydda den akademiska friheten, det andra är Komits pådrivning i ESU där en person deltog i en arbetsgrupp för att undersöka den akademiska frihetens status

vilket resulterade i en rapport. SFS, SULF och SUHF ambition tar sig även uttryck genom konferenser och seminarium i ämnet. Bland annat kommer dessa aktörer (men även andra) ha det som fokus på Almedalsveckan, där representanter från SFS kommer att delta i paneler med mera.

Med nuvarande ställningstagande anser styrelsen att det finns rådighet att arbeta med frågan om akademisk frihet, inte minst då det är reaktiva insatser. Proaktiva insatser avser framförallt att grundlagsskydda den akademiska friheten, vilket är ett arbete som kommer att kräva minst två mandatperioder.

Det finns exempel på punktinsatser inom begreppet akademisk frihet där SFS bland annat har arbetat med examensordningen, som del av verksamhetsplanen 2021/22. Senast examensordningen nämndes på [SFS blogg](#) var den 3 april 2023 och i samtal med politiker och utbildningsdepartementet fortsätter SFS att driva på för att examensordningens bilaga två inte ska beslutas av regeringen.

Avslutningsvis anser styrelsen att det är av stor vikt att den verksamhetsplan som antas har ett omfång som är hanterbart för styrelsen. Detta medför däremot inte att arbetet med att skärpa den akademiska friheten upphör.

Länkar i urval:

- [SFS, SUHF och SULF: Gemensamt uttalande för grundlagsskydd av högre utbildning och lärosätenas autonomi](#)
- [SULF Högskolesymposiet 2023 – akademisk frihet i ett skakat Europa](#)
- [ESU Report: Survey on Academic Freedom, Institutional Autonomy and Academic Integrity from a Student Perspective](#)
- [Almedalsveckan: Är den akademiska friheten hotad?](#)

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Förenkla processen för studentkårer att tillsätta avgiftsskyldiga studenter på heltidsarvoderade uppdrag del 1

Internationalisering har blivit ett allt viktigare och givet arbete för studentkårer och deras verksamhet. Ett viktigt steg i detta arbete är att inkludera internationella studenter på arvoderade uppdrag inom kåren. Det har dock visat sig vara allt annat än oproblematiskt att tillsätta avgiftsskyldiga studenter på dessa uppdrag på grund av deras uppehållstillstånd och i vissa fall har det resulterat i risk för utvisning.

Som systemet ser ut idag kan en student med uppehållstillstånd för studier arbeta hur mycket de vill, förutsatt att de fortfarande studerar på heltid. En student som kliver på ett heltidsarvoderat uppdrag och inte vill studera kan ansöka om ett arbetstillstånd. Tidigare låg minimikravet på lön för ett arbetstillstånd på 13 000 kr/månad före skatt, men i och med Tidöavtalet och den pågående utredningen om en behovsprövad arbetskraftsinvandring kan minimikravet komma att höjas till en lönenivå motsvarande medianlönen (Omkring 30 000–32 000 kr/månad innan skatt). Den typen av lönenivå kommer många studentkårer, om ens någon, ha svårt att nå upp till vilket innebär att en avgiftsskyldig student inte längre kommer att kunna ansöka om arbetstillstånd för arvoderade uppdrag inom kåren. Blir det ändå så att en student får beviljat arbetstillstånd kommer den efter slutfört uppdrag inte kunna söka om uppehållstillstånd för studier igen. För att kunna göra det måste studenten först resa ut ur Sverige, ansöka om uppehållstillstånd och invänta svar innan den kan återvända till sina studier i Sverige.

Det här är problem som allt fler studentkårer börjar bli varse om, och fler lär bli varse om i och med att internationaliseringsarbetet fortgår, vilket gör det desto viktigare att börja åtgärda problemen i tid. I enlighet med SFS organisatoriska fokusfråga Engagemangets vikt och värde ser vi det som både en viktig och relevant fråga för SFS att arbeta med.

Förslag

att

lägga till en ny prioriterad fråga, Avgiftsskyldiga studenter och heltidsarvoderade uppdrag, i verksamhetsplanen med följande text:

Internationalisering har blivit ett allt viktigare och givet arbete för studentkårer och deras verksamhet. Ett viktigt steg i detta arbete är att inkludera internationella studenter i engagemang och andra uppdrag inom kåren. Det har dock visat sig finnas vissa problem i att tillsätta avgiftsskyldiga studenter på heltidsarvoderade uppdrag på grund av deras uppehållstillstånd och i vissa fall har det resulterat i risk för utvisning. Som systemet ser ut idag kan en student med uppehållstillstånd för högre studier inte ta studieuppehåll utan att förlora sitt tillstånd. Söker studenten arbetstillstånd kan den sedan inte få tillbaka sin studentvisa utan att först lämna landet. Dessutom finns det ett minimikrav på lön för arbetstillstånd som studentkårer har risk att inte kunna nå upp till. Därför lämnas avgiftsskyldiga studenter alternativt att antingen studera heltid

medan de tar på sig ett arvoderat uppdrag, lämna landet efter avslutat uppdrag för att invänta nytt studentvisum eller hitta ett jobb efter avslutat uppdrag och, samtidigt som den jobbar, avsluta sina studier.

För att förebygga dessa problem är det viktigt att arbeta för ett system som inte motarbetar denna typ av engagemang, utan i stället uppmuntrar det. Studentkårer ska kunna driva internationalisering utan att dem själva eller deras medlemmar riskerar att bli lidande.

Ambitioner:

att SFS ska arbeta för en förändring av uppehållstillstånd för högre studier där studenten ska tillåtas söka studieuppehåll för att kunna ta på sig heltidsarvoderat uppdrag på en studentkår med giltig kårstatus.

att SFS ska arbeta för att heltidsarvoderat uppdrag på studentkår ska omfattas av lägre lönekrav sett till arbetstillståndets krav på minimilön.

Motionär

Teknologkåren vid Lunds Tekniska Högskola och Uppsala teknolog- och naturvetarkår.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen delar motionärernas problembild och att det är ett reellt bekymmer som är av vikt att hitta lösningar på. Däremot ser styrelsen en problematik i att driva en förändring som innebär att undantag i vissa fall ska råda i en förordning.

På SFS initiativ diskuterades i Forum för internationalisering frågan där det konstaterades att det fortfarande är något som hanteras från fall till fall. SFS har även uppmärksammat att Migrationsverket har fått uppdrag att utreda uppehållstillstånd och anser att nästa steg kan tas när utredningen är klar. SFS kommer fortsätta att bevaka frågan samt verka för att avgiftsskyldiga studenter ska kunna söka studentfackliga uppdrag. Utifrån det pågående arbetet ser styrelsen att det finns andra områden som borde vara i fokus under kommande verksamhetsår.

Avslutningsvis har SFS arbetat med frågan över längre tid samt med andra aktörer, som exempel finns debattartikel [Moderaterna riskerar sänka kunskapsnationen Sverige](#), publicerad 24 februari 2021, angående minimikrav i lön.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Bostadspolitik är en prioriterad fråga

Idag har 204 av 290 kommuner bostadsbrist, och enligt SFS:s bostadsrapport 2022 bor en klar majoritet av studenter i en stad med allvarlig bostadsbrist. Dessutom har bostadsbyggandet bromsat kraftigt under det senaste året till följd av stigande räntor och byggkostnader, och förväntas inte komma igång inom en överskådlig framtid. För att vända utvecklingen har regeringen nyligen valt att underlätta för studentbostadsbolagen på bekostnad av studenterna – vilket man gjort genom att påbörja arbetet med att lätta på byggregler för studentbostäder, angående bland annat försämringar i dagsljusinsläpp, bullernivåer och tillgänglighetsanpassning.

Bakom förslaget ligger en snedvriden debatt där mänskliga värden ställs åt sidan medan byggföretagens behov tas för givna. Bullerregler och tillgänglighet framställs som dyr och onödigt byråkrati samtidigt som avskaffandet av dessa regler presenteras kostnadsfritt. Den här vinkeln håller inte för närmare granskning. Studenter betalar med sin hälsa när kvaliteten på studentbostäder prioriteras bort. Studenter med behov av anpassning betalar även med sitt sociala liv när besök hos vänner blir omöjliga i nybyggda studentbostäder – liksom de betalar med en ytterligare försämrad tillgång till en redan orättvis bostadsmarknad. Funktionshindrade är en av de grupper som diskrimineras i störst utsträckning i dagens samhälle och nedmontering av tillgänglighetskrav kommer endast att förvärra situationen.

Självklart behöver det byggas fler studentbostäder men det behöver ske genom genuina satsningar med bibehållen kvalitet och tillgänglighet. Istället för att avveckla byggregler borde investeringsstödet för studentbostäder och hyresbostäder återinföras så att studentbostadsbeståndet kan utvecklas utan avkall på social hållbarhet.

I denna fråga behöver därför SFS vara en motpol till gängse narrativ. SFS är en central spelare för att driva frågan om statliga satsningar på studentbostäder och utan dess aktiva närvaro riskerar andra röster än studenternas att sätta agendan. Förra verksamhetsårets verksamhetsplan innehöll sådana ambitioner men i årets lyser de med sin frånvaro.

Att avstå från att prioritera frågan om studentbostäder i en situation där den står högt på den politiska agendan är ett misstag. SFS behöver hålla sin linje från förra verksamhetsåret och försvara studenters rätt till bostäder där vi kan leva med hälsa och välmående. Vi vill därför se att bostadsfrågan inkluderas även i verksamhetsplanen 2023/24.

Förslag

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor," lägga till rubriken "Bostäder" med de första tre paragraferna i den här motionen som bakgrund.

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, under den nya rubriken "Bostäder" lägga till ambitionen: "SFS ska verka för att förbättra förutsättningarna för att bygga för studenter utan att göra avkall på tillgänglighet eller kvalitet."

att i SFS verksamhetsplan 2023/24, i avsnittet "Prioriterade frågor," under rubriken "Studentens ekonomiska situation" flytta brödtexten i paragraf två till slutet av texten efter den nya rubriken "Bostäder" samt att flytta ambitionen "SFS ska verka för att tillgängliggöra bostadsbidraget för studenter" från "Studenters ekonomiska situation" till dess motsvarande underrubrik till avsnittet om "Bostäder."

Motionär

Stockholms universitets studentkår, Umeå Studentkår och Uppsala Studentkår.

Styrelsens motionssvar

Styrelsen håller med motionärerna att bostäder för studenter är en viktig fråga och är ett arbete som SFS arbetar med kontinuerligt. Det arbetet syns främst i den årliga bostadsrapporten som SFS ger ut: Ett väl inarbetat påverkansverktyg både nationellt och lokalt. Frågan om boendekostnader för studenter lyftes i SFS Bostadsrapport 2021 som ett växande problem, där var tredje studentbostad sågs ha en hyra på mer än 5000 kr. Det lyfts sedan i rapporten 2022 att omvärlden och den stigande inflationen att studenters redan små marginaler påverkas hårt och slår mot studenters boendekostnader. Ett faktum som styrelsen idag ser är verklighet. Med stigande matpriser, rekordhöga hyresökningar och levnadskostnader är marginalerna nu mindre för den enskilde studenten.

Med den bakgrunden väljer styrelsen att lägga fram förslaget att prioritera studentens ekonomiska situation med tydliga ambitioner att arbeta mot under kommande verksamhetsår. Där bostadsfrågan utmärks främst i frågan om att tillgängliggöra bostadsbidraget för studenter.

motionärerna lyfter frågan om ett fortsatt arbete att förbättra förutsättningarna för bostadsbyggandet där tillgänglighet eller kvalitet inte ska åsidosättas. Styrelsen instämmer med motionärerna att det är viktigt att driva frågan vidare men ser en fördel att de prioriterade frågorna har skarpare ambitioner och anser då att motionen inte uppfyller det.

Avslutningsvis har styrelsen i beredning av verksamhetsplan inhämtat synpunkter på flera sätt och utifrån den insamlade informationen valt prioriterade frågor. Styrelsen anser att det föreslagna antalet är rimligt till omfattning för nästa verksamhetsår och har i detta behövt prioritera bland frågorna.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.

Internationalisering och studentmobilitet i högre utbildning

I Högskolelagen (1992:1434) 1 kap 5§ framhävs den internationella verksamhetens roll i att "stärka kvaliteten i högskolans utbildning och forskning", samt säger samma paragraf att "[h]ögskolorna ska också aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan". Under senaste åren har det dock aktualiserats att presumtiva internationella studenter möter nya utmaningar i processen att ta sig till Sverige. Samtidigt har flera svenska lärosäten målet av en ökad internationalisering i högre utbildning. Utmaningarna i processen att ta sig till Sverige försvårar lärosätens arbete med internationalisering och breddad rekrytering. För att säkerställa mångfald och fortsatt hög kompetens bland studenter och forskare är internationalisering en viktig faktor, därför bör SFS verka för att förenkla processer för att öka studentmobiliteten.

Följande citat återfinns i SFS principprogram (O11-23/2021) om internationalisering:

"Akademins funktion i kunskapssamhället gör att den i mycket hög grad tar del av en globaliserad värld. Såväl studenter som forskande och undervisande personal måste ges möjlighet och uppmuntras till utbyten och internationell samverkan. Det är därför viktigt att nationella regelverk anpassas för att främja mobilitet för studenter, akademisk personal och annan personal"

"Processer för uppehållstillstånd både före och efter studier ska fungera sömlöst och rättssäkert - uppehållstillstånd får inte vara den begränsande faktorn för att kunna studera vid ett svenskt lärosäte."

Det är därmed tydligt att SFS anser att mobilitet är viktigt för kunskapssamhället och att nationella regelverk bör anpassas för att främja möjligheter för mobilitet bland studenter och personal. Men med Migrationsverkets krav på kontroll av pass innan uppehållstillstånd beviljas blir processen för uppehållstillstånd en begränsande faktor för studier och därför en aktuell fråga för SFS att arbeta med.

Med mer internationalisering är det även centralt att internationella studenter får tillgång till likvärdigt studentinflytande som svensktalande studenter. Vilket även framkommer i SFS ställningstagande: En öppen och jämlik högskola (O11-03/2223). Studentinflytande från internationella studenter möter i nuläget många hinder på lärosätes nivå och nationellt. SFS verkar för studenter i Sverige, och måste därför också verka för Sveriges internationella studentpopulation.

I Sverige är studentinflytande lagstadgat, vilket är en helt annan realitet än för studenter i andra delar av världen där mänskliga rättigheter bryts och studentinflytandet begränsas. I en ständigt föränderlig värld är det viktigt att SFS tar en solidarisk ställning. Idag ser vi studenter i Ukraina och Iran som blir fråntagna möjligheten att utbilda sig, och då är det viktigt att SFS tar en tydlig roll och verkar även för dessa studenter. SFS borde ta en solidarisk ställning för studenter i världen vars humanitära rättigheter bryts. Students at risk är ett projekt där studenter kan fullfölja sina påbörjade studier i ett annat land, om de inte kan göra detta i sitt hemland (<https://www.studentsatrisk.no/about>). Därför är det av stor vikt att SFS de kommande åren jobbar med att få på plats en ordning där studenter som inte får fullfölja sin

utbildning i sitt land får en plats vid svenska lärosäten för att kunna göra klart sin utbildning.

Internationalisering ses som en viktig fråga för svenska lärosäten och internationellt studentinflytande är en viktig utgångspunkt med en mer internationaliserad studentpopulation. Dessa åsikter är redan tydliga i SFS åsiktsprogram men har trots detta varit en lägre prioriterad fråga som inte får tillräckligt mycket utrymme. SFS bör därför anta internationalisering och studentmobilitet som en prioriterad fråga under verksamhetsåret 2023/2024 i syfte att kunna arbeta proaktivt och konkret för och med internationella studenters frågor.

Förslag

Att-sats:

Att lägga till i proposition 1 SFS verksamhetsplan 23/24 som prioriterad fråga området:

Rubrik: Internationalisering och studentmobilitet i högre utbildning.

Brödtext: Inom högre utbildning är internationell mobilitet en fråga som aktualiseras det senaste året. Nuvarande regler kring uppehållstillstånd försvårar studentmobiliteten och kan riskera att bli en begränsande faktor för eventuella studier vid ett svenskt lärosäte. Det gör svenska lärosäten mindre konkurrenskraftiga internationellt och sänker i förlängningen kvaliteten på svensk högre utbildning. SFS bör därför värna om att nationella regelverk kring uppehållstillstånd för studenter och dylikt anpassas för att gynna student mobiliteten. SFS bör samverka med relevanta parter för att synliggöra och tydliggöra vilket effekter som följer av strängare migrationslagar.

Med lärosätenas mål om ökad internationalisering är det även centralt att studentinflytande följer denna linje. SFS bör verka för att bibehålla ett starkt studentinflytande för alla studenter vid svenska lärosäten. Idag möter internationella studenter i Sverige många utmaningar att utöva studentinflytande.

SFS befinner sig även inom en internationell kontext där vi ser stora humanitära konflikter som även påverkar studenter och akademiskt personal negativt. SFS bör arbeta solidariskt för det studenter vars mänskliga rättigheter kränks

Målbilden för den prioriterade frågan är att verka för att internationell mobilitet inom högre utbildning värnas. Att arbeta för att internationella studenter bättre kan utöva studentinflytande vid svenska lärosäten samt att SFS bör verka solidariskt i syfte att stötta studenter i andra delar av världen kränks.

Ambitioner:

SFS ska verka för att förenkla processen för presumtiva internationella studenter utanför EU/EES att genomföra högre utbildning i Sverige samt verka för att synliggöra nationella regelverk som hindrar mobilitet bland studenter och akademisk personal

SFS ska samverka med relevanta parter för att tydliggöra vikten av mobilitet för kvaliteten av högre utbildning.

SFS ska verka för solidaritetsarbete med studenter som inte kan fullfölja sin högre utbildning i sitt hemland där mänskliga rättigheter och studenträttigheter bryts.

Motionär

Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet

Styrelsens motionssvar

Internationaliseringsarbetet samt studentmobiliteten inom högre utbildning är av stor vikt enligt styrelsen. SFS har arbetat med frågorna på lite olika sätt under flera år. Det har skett på flera sätt, bland annat genom samtal med Migrationsministern, genom delaktighet inom SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor samt i arbetet med Plint (som är ett myndighetsöverskridande organ). Inom SFS arbetar även Komit, med hjälp från kansliet samt en presidial, aktivt med frågan. Under verksamhetsåret har SFS blivit medlemmar i Scholars at Risk. Som en effekt av medlemskapet har Komit verkat för ett Student at Risk-program för att verka för solidaritetsarbete för utsatta studenter. Komit har deltagit i Nordiska rådet samt i Plint för att lyfta frågan även inom respektive forum. Det här arbetet är även något som drivs på europeisk nivå via ESU.

Styrelsen har uppmärksammat att Migrationsverket har fått i uppdrag av politikerna att utreda hur uppehållstillstånd ges, vilket gör att styrelsen anser att SFS måste invänta resultatet innan nästa steg i arbetet kan tas.

Med det arbete som redan sker ser styrelsen att det finns andra områden av lika stor vikt som borde prioriteras under kommande verksamhetsår och få ta mer plats inom verksamheten, med det sagt kommer arbetet med internationalisering och studentmobilitet fortfarande att vara ett fokus, framförallt inom Komit.

Styrelsen rekommenderar därför fullmäktige att **avslå** motionen.